

Borgarting lagmannsrett
Via Aktørportalen

Oslo, 30. januar 2019

**ANKETILSVAR OG AVLEDET ANKE
TIL
HØYESTERETT**

Sak nr.: 18-162009ASK-BORG/04

Ankende part 1: Fredrik Ljone
Ankende part 2: Håkon Wium Lie

Prosessfullmektig: Advokat Halvor Manshaus

Ankemotpart: Stiftelsen Lovdata

Prosessfullmektig: Advokat Jon Wessel-Aas

Saken gjelder: Videre anke over kjennelse i sak om midlertidig forføyning til sikring av krav om databasevern

137639- 2504 – anketilsvar til Høyesterett

Advokatfirmaet Lund & Co DA

Akersgaten 30 | Pb 1148 Sentrum, NO-0104 Oslo | Tel: (+47) 99 11 99 00 | Fax: (+47) 947 47 000
Org. nr: 991 097 171 | Bankgiro: 8601 20 60159 | www.lundogco.no

1 Innledning

Det vises til ankeerklæring inngitt av de ankende parter 22. januar 2019.

På vegne av ankemotparten bestrides at de ankende parter angrep på lagmannsrettens kjennelse kan føre frem. Det vil derfor nedlegges påstand om at anken forkastes og at ankemotparten tilkjennes sakskostnader for Høyesterett.

Ankemotparten inngir med dette samtidig en avledet anke med hensyn til lagmannsrettens kjennelse, slutningens punkt 2 om sakskostnader for byfogdembetet.

Nedenfor behandles først ankemotpartens bemerkninger til ankende parts anke (hovedanken) under punkt 2. Deretter behandles ankemotpartens avledede anke under punkt 3. Ettersom den avledede anken gjelder lagmannsrettens avgjørelse av fordeling av sakskostnader for byfogdembetet, kommenteres også sakskostnadsspørsmålet generelt under dette punkt.

I den videre behandling omtales de ankende parter i fellesskap også som «RP» (forkortelse for rettspraksis.no), mens ankemotparten omtales som «Lovdata».

2 Bemerkninger til RPs anke (hovedanken)

2.1 Innledning

I anken til Høyesterett, som de også gjorde i deres anke til lagmannsretten, gir RP en dels forfeilet, dels feilaktig fremstilling av saken og dens rettslige tema.

Det er derfor nødvendig innledningsvis å si noe om hva saken gjelder – og hva den ikke gjelder.

I den sammenheng er det helt sentralt å understreke at denne saken *ikke* dreier seg om de ankende parter tilgang til høyesterettsavgjørelser som sådanne, slik man kan få inntrykk av ved å lese ankeerklæringen.

Saken dreier seg om vern av *Lovdatas databaser* over høyesterettsavgjørelser.

Leser man anken, anketilsvaret og de etterfølgende prosesskriv i saksforberedelsen for lagmannsretten, vil man se at tilsvarende korrigerende merking måtte foretas fra denne side også overfor lagmannsretten.

Som det fremgår av lagmannsrettens kjennelse, sluttet den seg i alt vesentlig til byfogdembetets kjennelse av 21. september 2018 i begrunnelse og resultat for så vidt gjelder de deler av byfogdembetes kjennelse som angikk sakens realitet, jf lagmannsrettens kjennelse nederst på side 20.

Det resulterte i at RPs anke til lagmannsretten ble forkastet hva gjaldt byfogdembetes kjennelses slutning punkt 1-5 og 7.

Slutningen i byfogdembetes kjennelse lød i sin helhet slik:

- 1. Fredrik Ljone og Håkon Wium Lie pålegges straks å slette alle rettsavgjørelser fra Høyesterett, hentet fra DVD utgitt av Stiftelsen Lovdata i 2005 og avgjørelser fra Høyesterett, hentet fra Stiftelsen Lovdatas onlinedatabase herunder fra 2006 og 2007 uavhengig av hvem som er kilden for disse avgjørelser. Plikten gjelder også sammendrag av avgjørelser fra Høyesterett hentet fra disse kilder.*
- 2. Fredrik Ljone og Håkon Wium Lie forbys å overdra eller å medvirke til overdragelse av rettsavgjørelser, sammendrag og tilhørende data som nevnt i punkt 1 til tredjemenn, samt selv å*

tilgjengeliggjøre eller medvirke til tilgjengeliggjøring av det samme på enhver måte herunder på enhver digital plattform.

3. Fredrik Ljone og Håkon Wium Lie pålegges, i tillegg til sletteplikten etter nr. 1, å slette sammendrag av avgjørelser fra Høyesterett hentet fra Lovdatas databaser herunder fra CD utgitt av Lovdata i 2002, så fremt det gjelder sammendrag til avgjørelser avsagt i 1945 eller senere. Fredrik Ljone og Håkon Wium Lie forbys å overdra eller medvirke til overdragelse av de samme sammendragene til andre. Fredrik Ljone og Håkon Wium Lie forbys å tilgjengeliggjøre eller medvirke til tilgjengeliggjøring av de samme sammendragene på enhver måte herunder på enhver digital plattform.

4. I forbindelse med sletting som pålagt i punkt 1 kan Fredrik Ljone og Håkon Wium Lie speilkopiere dataene på et lagringsmedium som overleveres Lovdata til oppbevaring. Kopiering skal skje sammen med representant for Lovdata eller namsfogden, som tar med seg det aktuelle lagringsmedium for oppbevaring hos Lovdata inntil det er avklart ved avtale eller dom at dataene skal slettes eller tilbakeleveres.

5. Sletteplikten for sammendrag til rettsavgjørelser som bare omfattes av punkt 3 må oppfylles før publisering av den enkelte rettsavgjørelse, likevel senest innen 1 måned etter forkynnelsen av denne kjennelsen.

6. Fredrik Ljone og Håkon Wium Lie dømmes solidarisk til å betale sakskostnader til Stiftelsen Lovdata med kroner 370 000 innen to uker etter forkynnelsen av denne kjennelsen.

7. Rettens kjennelse av 1. juni 2018 i sak 18-083936 erstattes i sin helhet av denne kjennelsen.

RPs anke med hensyn til sakens realitet gjelder derfor i praksis punktene 1-5 i ovenfor siterte slutning, dog slik at de deler av forbudene/påleggene som gjelder sammendrag av høyesterettsavgjørelser, ikke er omfattet av RPs anke. De har akseptert at de ikke har rett til å kopiere og tilgjengeliggjøre de omtalte sammendragene av høyesterettsavgjørelser.

Derimot fastholder RP, som de har gjort gjennom hele saken at de fritt og ubegrenset kan kopiere Lovdatas databaser over høyesterettsavgjørelser, både fra Lovdatas dynamiske online-database og fra statiske versjoner av de samme databasene som tidligere er utgitt av Lovdata på CD'er og DVD'er.

I vår sak gjelder det konkret

- uttrekk fra og gjenbruk av hele Lovdatas database over høyesterettsavgjørelser (cirka 40 000 avgjørelser fra årene 1836-2005) på DVD fra 2005
- uttrekk fra og gjenbruk av Lovdatas online-database med hensyn til 740 høyesterettsavgjørelser (fra årene 2006 og 2007)

Det var dette RP hadde gjort da Lovdatas begjæring om midlertidig forføyning ble inngitt, og som de gjennom hele prosessen har fastholdt at de har rett til å gjøre. Det vises til byfogdembetets og lagmansrettens saksfremstillinger, som har vært ubestridt under sakens gang (og som Høyesterett uansett må legge til grunn i nærværende ankesak).

Det er derfor en forfeilet – og dels direkte feilaktig – fremstilling som gis av hva saken dreier seg om, når RP flere steder i ankeklæringen fremstiller saken som om den dreier seg om RPs «tilgang til avgjørelser fra Høyesterett avgitt til Lovdata i perioden 2003-2007» (jf anken side 2 fjerde hele avsnitt), eller at Lovdata har erkjent «at avgjørelser fra 2002 og bakover falt utenfor databasevernet» slik at «[f]ra å gjelde over 180 år med avgjørelser, er det i praksis kun snakk om fem år» (jf anken side 9 nederst til 10 øverst).

Saken dreier seg altså ikke om hvilke høyesterettsavgjørelser som sådanne RP har rett til å publisere, ei heller dreier den seg om fra hvilke år høyesterettsavgjørelsene er. Det dreier seg om hvilke databaser RP har forsynt og kan forsyne seg fra og tilgjengeliggjøre innholdet fra.

At Lovdata har akseptert at innholdet på de statiske versjonene av Lovdatas databaser som tidligere ble utgitt på CD/DVD har en vernetid som i henhold til åndsverkloven § 24 utløper når det har gått 15 år fra utløpet av den enkelte CDs/DVDs utgivelsesår, innebærer for eksempel at Lovdata ikke vil hindre RP i å kopiere og tilgjengeliggjøre databasen over høyesterettsavgjørelser som finnes på CD'er/DVD'er som ble utgitt for mer enn 15 år siden.

Hva Lovdata har anført – og fått både byfogdembetets og lagmannsrettens medhold i – og som er godt forklart i de tidligere instansenes kjennelser, er at de løpende bearbeidelser og endringer som gjøres i Lovdatas databaser over høyesterettsavgjørelser innebærer at vernetiden i praksis aldri utløper for den dynamiske online-databasen. Dette innebærer også – som begge tidligere instanser har bekreftet – at innholdet i den statiske versjonen av databasen over høyesterettsavgjørelser som finnes på DVD'en som ble utgitt i 2005, er en vesentlig endret versjon enn den som ble utgitt på CD'en fra 2002 – og at det derfor løper selvstendig vernetid for DVD'en fra 2005, også for *de filene* i databasen som inneholder høyesterettsavgjørelser som *som sådanne* var fra før 2002 og derfor også fantes i tidligere filversjoner på CD'en fra 2002.

Det er derfor vesentlig for hele saken at man skiller klart mellom høyesterettsavgjørelser som sådanne og de gjengivelsene av høyesterettsavgjørelser som inngår i de bearbeidede, maskinlesbare filene som inngår i og løpende endres i Lovdatas databaser.

Lovdata vil også på generelt grunnlag anmode Høyesterett å se hen til byfogdembetets og lagmannsrettens saksfremstillinger (som har vært ubestridt og som i nærværende videre anke også må legges til grunn av Høyesterett), fremfor å legge vekt på RPs dels upresise, dels feilaktige gjengivelse i anken.

Da de ankende parter i all hovedsak gjentar de anførsler som de forgjeves gjorde gjeldende for både byfogdembetet og lagmannsretten, og Lovdata mener at kjennelsene i tidligere instanser inneholder en korrekt og grundig fremstilling av både saksforholdet og behandlingen av sakens rettslige spørsmål, kan Lovdata i utgangspunktet bare vise til og slutte seg til det som fremgår av byfogdembetets og lagmannsrettens kjennelser.

Likevel skal det på Lovdatas vegne gis noen utdypende kommentarer til sakens sentrale rettslige spørsmål når det gjelder sikringskravet og sikringsgrunnen.

2.2 Sikringskravet - krenkelse av databasevernet

2.2.1 Ankende parts anførsler

De ankende parter anfører at Lovdata ikke nyter databasevern for databasen over høyesterettsavgjørelser på Lovdatas DVD fra 2005 («DVD 2005»), og heller ikke for samlingen med 740 dommer fra perioden 2006-2007 tatt fra Lovdatas online-database, som de ankende parter da den opprinnelige begjæringen ble inngitt hadde tilgjengeliggjort, og som de senere har fastholdt rett til å tilgjengeliggjøre på Rettspraksis.no.

Disse anførselene bestrides av ankemotparten.

2.2.2 Vilkårene for databasevern

Vilkårene for databasevern fremgår av åndsverkloven § 24 og er behandlet i byfogdembetes kjennelse på side 22-26, og med henvisning dit i lagmannsrettens kjennelse punkt 5.3.2.

Byfogdembetet konkluderte med at Lovdata nyter databasevern både for sin online-database med høyesterettsavgjørelser, herunder den omtalte samlingen med 740 avgjørelser fra 2006-2007, og for hele

databasen over høyesterettsavgjørelser som er lagret på Lovdatas DVD fra 2005 («DVD 2005»). Lagmannsretten kom til samme konklusjon.

Lovdata anfører at byfogdembetets og lagmannsrettens kjennelser på dette punktet gir uttrykk for korrekt rettsanvendelse, og det vises i den sammenheng til drøftelsen på side 22-26 i byfogdembetets kjennelse og til tilsvarende i lagmannsrettens kjennelse i punkt 5.3.2. Rettskildene som det vises til i kjennelsene er å gjenfinne i Lovdatas juridiske utdrag (til byfogdembetet) på følgende sider:

- Åndsverkloven § 24, **JU s. 4**
- Prop. 104 L (2016-2017), spesialmerknad til § 24, **JU s. 29**
- EUs databasedirektiv (96/9/EF), fortalepunkt 19, **JU s. 259**
- Derclaye, Estelle – *The Legal Protection of Databases*, **JU II s. 40 flg.**
- Se også Fischer m.fl. - Study in support of the evaluation of Directive 96/9/EC on the legal protection of databases, punkt 8.1, **JU s. 136**
- EUs databasedirektiv (96/9/EF), artikkel 10 nr. 3, **JU s. 265**
- Ot. prp. nr. 85 (1997-1998), punkt 6.3.1, **JU s. 51**
- Fischer m.fl. - Study in support of the evaluation of Directive 96/9/EC on the legal protection of databases, punkt 16.1, **JU s. 163**
- Se også Stamatoudi m.fl. – *EU Copyright Law – A Commentary: The database directive*, punkt 9.66 og 9.67, **JU s. 174 flg.**

Lovdata finner videre grunn til å påpeke at databasevern kan gjelde både for en database i sin helhet og for ulike deler av en større database, så lenge slike deler oppfyller vilkårene for vern. I slike tilfeller skal spørsmålet om krenkelse av eneretten vurderes ut fra om det er gjort ulovlige uttrekk eller gjenbruk av de aktuelle «deldatabasene», og ikke ut fra databasen som helhet. Det vises i den forbindelse til EU-domstolens avgjørelse i C-545/07 – Lakorda (avsnitt 59-65), **JU s. 274 flg.**

Presiseringen er viktig fordi Lovdata anfører å ha databasevern ikke bare for hele databasen av rettsavgjørelser, men også for deldatabasen av høyesterettsavgjørelser og mer spesifikt for deldatabasene for høyesterettsavgjørelser for hvert år (eksempelvis for 2006 og 2007), og videre for deldatabasene for hver årgang over høyesterettsavgjørelser i henholdsvis sivile saker og straffesaker.

Det anføres altså at Lovdatas arbeid med innsamling, kontroll, koding og presentasjonen av høyesterettsavgjørelser for 2006 innebærer en «vesentlig investering» i henhold til åndsverkloven § 24 første ledd, slik at Lovdata har en enerett til å råde over denne deldatabasen i henhold til § 24 første og annet ledd, og at det samme gjelder for deldatabaser for 2007, 2008 og så videre – slik begge tidligere instanser også har vært enige i.

2.2.3 Krenkelse av Lovdatas databasevern

Vilkårene for at det foreligger krenkelse av Lovdatas databasevern er behandlet i byfogdembetes kjennelse på side 26-28, og denne tiltres av lagmannsretten.

Byfogdembetet, med tilslutning fra lagmannsretten, konkluderte med at de ankende parter krenket Lovdatas databasevern etter åndsverkloven § 24 første og annet ledd:

- ved uttrekket av rettsavgjørelsene fra DVD 2005,
- ved å gjenbruke vesentlige deler av en av Lovdatas databaser i perioden 17. mai til 31. mai 2018 da avgjørelsene fra DVD 2005 var tilgjengelige for allmennheten på Rettspraksis.no,
- ved at tilgjengeliggjøringen av samlingen med 740 avgjørelser fra 2006-2007 også utgjorde gjenbruk av en vesentlig del av en av Lovdatas databaser for disse årgangene og

- ved at uttrekket og gjenbruken av avgjørelsene i DVD 2005 og samlingen med 740 avgjørelser representerer en krenkelse av Lovdatas databasevern etter åndsverkloven § 24 annet ledd om gjentatt eller systematisk uttrekk eller gjenbruk.

Lovdata anfører at byfogdembetes og lagmannsrettens kjennelse på dette punktet gir uttrykk for både riktig rettsanvendelse og bevisbedømmelse, og det viser i den sammenheng til byfogdembetets drøftelse på side 26-28 i kjennelsen. Rettskildene som vises til i kjennelsen er å gjenfinne i Lovdatas juridiske utdrag på følgende sider:

- Prop. 104 L (2016-2017), spesialmerknad til § 24, **JU s. 29**
- Fischer m.fl. - Study in support of the evaluation of Directive 96/9/EC on the legal protection of databases, punkt 12.2.2, **JU s. 154**

2.2.4 De ankende parter anførsler om at databasevernet ikke kan gis anvendelse

På side 28-35 i byfogdembetes kjennelse behandles ankende parts anførsler om at databasevernet etter åndsverkloven § 24 ikke kan gis anvendelse for de deler av Lovdatas databaser som saken handler om. Lagmannsretten behandler det samme i sin kjennelse i punkt 5.3.4.

Både byfogdembetet og lagmannsretten konkluderte med at RPs anførsler ikke kunne føre fram, verken etter en enkeltvis eller etter en samlet vurdering av de påberopte grunnlag.

Lovdata anfører at byfogdembetets og lagmannsrettens kjennelser på dette punktet gir uttrykk for korrekt rettsanvendelse, og det vises i den sammenheng særlig til byfogdembetets drøftelse på side 28-35 i dens kjennelse.

Rettskildene som det vises til i kjennelsene er å gjenfinne i Lovdatas juridiske utdrag på følgende sider:

- Åndsverkloven § 14, **JU s. 4**
- Prop. 104 L (2016-2017) spesialmerknad til § 14, **JU s. 29**
- Ot. prp. nr. 26 (1959-1960), spesialmerknad til § 9., **JU s. 70**
- Ot. prp. nr. 85 (1997-1998), punkt 4.1.4.3.1-4.1.4.3.4, **JU s. 37-40**
- Bing, Jon – Databaser med «offentlige dokumenter – Særlig om den norske åndsverkloven § 9», **JU s. 249**
- Kjennelse fra Kristiansand namsrett med referanse LOD-1997-50-5, **JU s. 105**
- EUs databasedirektiv (96/9/EF), artikkel 7 nr. 4, **JU s. 264**
- Avgjørelse fra EU-domstolen i sak C-545/07 Lakorda avsnitt 70-73, **JU s. 284 flg.**
- Rt. 2015 side 1467, **JU s. 71**

Lovdata finner videre grunn til å påpeke at det fremgår både av forarbeidene til åndsverkloven § 14 og av juridisk teori at § 14 (tidligere § 9) kun får anvendelse for verk som er utarbeidet i kraft av offentlig myndighetsutøvelse, og ikke for verk som utarbeides av det offentlige i en tjenesteytende funksjon, jf. bl.a. Prop. 104 L (2016-2017), punkt 3.13.1, **JU s. 21**.

Dette innebærer at selv om de ankende parter mot formodning skulle bli hørt med sin argumentasjon om at Lovdata er et offentlig organ eller for øvrig har et «skinn» av offentlighet, vil åndsverkloven § 14 fremdeles ikke komme til anvendelse i vår sak. Lovdatas databaser over høyesterettsavgjørelser er utvilsomt utarbeidet for å inngå i og leveres som en tjeneste og ikke i kraft av noen offentlig myndighetsutøvelse. Det er ikke tvil om at databasene er utarbeidet «i en tjenesteytende funksjon», og at de derfor ikke er unntatt vern etter til åndsverkloven § 14.

Det vises i den sammenheng også til:

- Stray, Anne Lise Sijthoff – *Opphavsretten – kommentert og supplert*, side 96, **JU s. 257**
- Komitéinnst. 1950 s. 13, gjengitt i Ot.prp.nr.26 (1959-1960), Merknad til § 9, **JU s. 70**.
- NOU 1988:22, Merknad til 9, **JU s. 68-69**.
- Bing, Jon - Databaser med «offentlige dokumenter» – Særlig om den norske åndsverklov § 9, Punkt 4, **JU s. 248**

Byfogdembetets og lagmannsrettens tolkning av både åndsverkloven § 14 og åndsverkloven § 24 og forholdet mellom bestemmelsene er korrekt og har solid forankring i de relevante rettskildene.

De ankende parter anfører på dette punkt, både for tidligere instanser og nå igjen for Høyesterett, har derimot ingen dekning i de relevante rettskildene.

Deres argumentasjon på dette punkt preges sterkt av det som tidligere er påpekt; at de generelt ikke skiller mellom på den ene side deres (og offentlighetens) generelle krav på tilgang til og det manglende opphavsrettslige vern av rettsavgjørelser *som sådanne*, og på den annen side det databasevern som loven gir Lovdata for de bearbejdede versjonene av høyesterettsavgjørelser som inngår i de filene som finnes i Lovdatas databaser.

Lovdata er en privat stiftelse, styrt av stiftelsens formål, slik det er formulert i vedtektene. Som kjent, er en stiftelse *selveiende*, og det er derfor feil når RP i anken omtaler Lovdata som «Statens egen stiftelse». Staten har ingen myndighet over Lovdata, og Lovdata er heller ingen offentlig myndighet.

Store deler av høyesterettsavgjørelsene i Lovdatas baser er, som de ankende parter selv skriver i anken, ikke mottatt fra Høyesterett, men hentet fra den private organisasjonen, Advokatforeningen, som utga Retstidende, avgjørelser dels i gotisk skrift, som er skannet og manuelt bearbejdet med stor bruk av ressurser i Lovdata.

Lovdata driver i dag næring i konkurranse med og på samme vilkår som private. At en pionerbedrift ikke hadde konkurrenter i en oppstartsfase betyr ikke at den ikke driver i konkurranse. I begynnelsen konkurrerte Lovdata med papirpublikasjonene. Den gang Lovdata ble etablert var det ikke noe marked for digital rettsinformasjon. At Lovdata mottok avgjørelsene digitalt fra Høyesterett innebar at Lovdata mottok dem som rå tekstdokumenter, som Lovdata selv måtte konvertere til maskinlesbart format og bearbejde videre, både maskinelt og manuelt, for presentasjon i de formatene de fremstår i som del av Lovdatas databasesystem.

Ordnningen som oppstod med at Lovdata mottok avgjørelser digitalt innebar heller ikke en systematisk nekting av andre aktører. Advokatforeningen hadde i mange år fått oversendt dommer i forbindelse med publiseringen av Retstidende og Rettens Gang. Lovdata fikk oversendt dommer når Lovdata begynte med elektronisk publisering. Noe senere ble IndexData (senere Gyldendal Rettsdata) etablert og de var også interessert i dommer. De fikk da dommene videresendt i originalt Word-format fra Lovdata uten betaling til Lovdata. Senere ønsket de oversendelse i Lovdatas bokus-format og betalte da for den merverdien som kodingen medførte. Dette pågikk frem til aktører som Rettsdata i 2008 kunne motta avgjørelser direkte fra Domstolsadministrasjonen.

Som påpekt fra Lovdatas side gjentatte ganger i løpet av prosessen for de tidligere instanser, er RPs argumentasjon generelt vinklet slik at den i realiteten dreier seg om hvilken plikt *staten* har til å gjøre rettsavgjørelser offentlig tilgjengelig i digital form på Internett, under henvisning til offentlighets- og informasjonsfrihetsprinsipper utledet av blant annet EMK artikkel 6 og artikkel 10. Dette kan man selvsagt reise spørsmål om, men et slik krav må enten rettes politisk mot Stortinget som lovgiver eller rettslig mot staten som anført pliktsubjekt. (Som forskningsartikkelen *Online Publication of Court Decisions in Europe* – som finnes fremlagt i Faktisk Utdrag (for byfogdembetet) på side 326, viser, er det få land i Europa der staten har lagt ut alle rettsavgjørelser åpent på Internett, og Norge ligger bedre an enn de aller fleste av landene.

Den samme artikkelen behandler også utfordringene forbundet med tilgjengeliggjøring av rettsavgjørelser på Internett.)

I vår sak der RP har forsynt seg av Lovdatas databaser og hevder å ha rett til dette, uavhengig av åndsverklovens, jf databasedirektivets klare bestemmelser, er det som påpekt herfra tidligere i saken, å rette baker for smed.

Dette er også hvorfor RPs anførsler om at både byfogdembetet og lagmannsretten har begått rettsanvendelsesfeil ved å ta utgangspunkt i åndsverklovens bestemmelser og ikke i EMK artikkel 10, blir forfeilet.

Når man skal avgjøre en sak som dreier seg om innholdet i og omfanget av databasevernet, er det selvsagt korrekt å ta utgangspunkt i åndsverklovens bestemmelser om dette, samt å tolke dem på bakgrunn av databasedirektivet som bestemmelsene er Norges implementering av. Det er ikke en feil i lagmannsrettens eller byfogdembetets metode at de har gjort det. Det er helt alminnelig juridisk metode. Forholdet til ytringsfriheten er relevant, men det er hensyntatt både av EU og Stortinget, når de relevante bestemmelsene i henholdsvis direktivet og åndsverkloven har blitt utformet.

Som korrekt påpekt av tidligere instanser, er tilsvarende bestemmelser innført i alle EU-/EØS-stater, som alle er forpliktet av EUs Charter om grunnleggende rettigheter og/eller EMK. Det er ikke fremlagt rettspraksis som viser at EMD, EU-domstolen eller nasjonale domstoler har uttalt at databasevernet er i strid med eller må tolkes/anvendes innskrenkede på grunn av ytringsfriheten. Tvert om viser blant annet EU-domstolens avgjørelse i *Lacorda* (jf nærmere henvisning ovenfor under punkt 2.2.2), nettopp at databasevernet gjelder også for databaser over rettsavgjørelser (selv om avgjørelsene som sådanne ikke er vernet).

Det er også sikker rett at immaterielle rettigheter som databasevernet også har vern etter EMK, som del av eiendomsretten etter EMKs første tilleggsprotokoll artikkel 1. I en sak som vår kan man derfor ikke oppstille ytringsfriheten som «overordnet» databasevernet, slik RP anfører.

RP's anke reiser derfor ingen prinsipielle spørsmål av betydning. Byfogdembetets og lagmannsrettens grundige kjennelser viser at saken dreier seg om ganske ukontroversiell anvendelse av åndsverklovens bestemmelse om databasevern.

Det er derfor heller ingen grunn til å pådra partene ytterligere kostnader ved å fremme saken til behandling i Høyesterett.

2.3 Om sikringsgrunn

Når det gjelder de ankende parters anførsler vedrørende sikringsgrunn, viser Lovdata særlig til byfogdembetets kjennelse side 37-40 og den grundige begrunnelsen som er gitt der for at det foreligger sikringsgrunn. Forholdene har ikke endret seg på noen relevant måte siden.

All den tid de ankende parters syn er at de har rett til både å forsyne seg av de i saken omtvistede deler av Lovdatas databaser og til å gjøre innholdet tilgjengelig på internett, er det jo dette de vil gjøre, med mindre byfogdembetets forføyning opprettholdes. Også på dette punkt er det nødvendig å minne om det som er sagt ovenfor under punkt 2.1 om RPs feilaktige fremstilling av hva saken gjelder, ettersom de på dette punkt i anken fremstiller det som om saken kun gjelder noen få årganger med høyesterettsavgjørelser.

Mens en forføyning for de ankende parters del ikke vil innebære annet enn at de ikke kan utnytte innholdet i databaser som de kopiert fra Lovdata, vil en manglende forføyning for Lovdatas del – som tidligere instanser også nevner – innebære at Lovdata vil miste kontroll over databaser som det er investert betydelige ressurser i å fremstille, vedlikeholde og utvikle, og som stiftelsens vedtekter forutsetter at Lovdata skal generere inntekter fra for å finansiere videre utvikling og drift av sine avanserte rettsinformasjonssystemer.

Fra RPs side fremstilles det slik at det er enkelt for enhver å kopiere Lovdatas databaser, uavhengig av at de eventuelt legges ut på de ankende parter nettside Rettspraksis.no. Dette er feil.

For det første forutsetter en slikt synspunkt dels at tredjepersoner opptrer på en rettsstridig måte, for eksempel ved å misbruke et prøveabonnement på online-databasen. Dette vil ikke bare være rettsstridig, men det vil også være særdeles lite rasjonelt av vedkommende, som for i det hele tatt å få slik tilgang, må registreres hos Lovdata – noe som vil gjøre oppdagelsesrisikoen betydelig.

For det andre forutsetter de ankende parter at andre kan gjøre som de selv har gjort; å låne de statiske CD-/DVD-versjonene av Lovdatas databaser, som finnes på Nasjonalbiblioteket (i henhold til pliktavleveringslovgivningen), for så å gjøre uttrekk derfra.

Én sak er at det faktiske risikopotensialet for at kommersielle aktører som Lovdata ikke kjenner eller får kjennskap til, kopierer og utnytter Lovdatas databaser, er et helt annet, dersom databasene ligger åpent tilgjengelig på for eksempel Rettspraksis.no.

En annen sak er at det ikke skal være mulig å gjøre hva de ankende parter gjorde i vår sak, uten at man bryter retningslinjene for lån av de aktuelle CD'ene/DVD'ene på Nasjonalbiblioteket. Det vises i den forbindelse til kopi av korrespondanse mellom Lovdata og Nasjonalbiblioteket fra i fjor høst, i etterkant av behandlingen i byfogdembetet der ankende part Wium Lie forklarte at han uten hinder av noen regler kunne ta med egen pc på Nasjonalbiblioteket og eksportere innholdet i Lovdatas databaser fra 2005-DVD'en. Denne korrespondansen ble fremlagt i saksforberedelsen for lagmannsretten, og det henvises til disse, som har følgende dokument nummer:

Dok 17-2: Kopi av brev av 14. september 2018 fra Lovdata til Nasjonalbiblioteket

Dok 17-3: Kopi av brev av 9. oktober 2018 fra Nasjonalbiblioteket til Lovdata

Som det fremgår av Nasjonalbibliotekets svar til Lovdata, er de aktuelle CD'er/DVD'er – i samsvar med pliktavleveringsloven, jf åndsverkloven – kun tilgjengelig for lesning/bruk via plomberte terminaler i bibliotekets lokaler, slik at kopiering ikke skal være mulig. I sakens tilfelle har ankende part Wium Lie brutt disse retningslinjene ved å mate platene inn i sin egen bærbar pc, for så å kopiere databasen til denne.

3 Avledet anke

Dersom hovedanken fremmes til realitetsbehandling, anker Lovdata over lagmannsrettens kjennelse, slutningens punkt 2.

Lagmannsrettens begrunnelse for denne del av sin avgjørelse anføres å bero på en feilaktig tolkning av hva Lovdatas opprinnelige begjæring gikk ut på, sammenholdt med hva som ble resultatet i byfogdembetets kjennelse av 21. september 2018.

Som det fremgår av Lovdatas opprinnelige begjæring om midlertidig forføyning, blant annet i begjæringens punkt 1.2, var det følgende som var lagt ut av RP på rettspraksis.no da begjæringen ble inngitt:

«Per 29. mai 2018 består nettstedet av 44 492 sider [filer med avgjørelser], hvorav 44 027 av disse er gjengivelser av avgjørelser fra Høyesterett, 32 fra Lagmannsretten og to fra tingrett og byrett. Av disse rettsavgjørelsene er minst 41 763 avgjørelser, 94 % av nettstedets innhold, hentet fra Lovdatas database uten samtykke.»

Det var cirka 94% av filene som inneholdt høyesterettsavgjørelser tatt fra Lovdatas databaser.

Som det fremgår av tidligere instansers avgjørelser – og som oppsummert ovenfor under punkt 2.1 – stammet rundt 41 763 høyesterettsavgjørelser fra henholdsvis Lovdatas database på DVD'en fra 2005 og fra Lovdatas online-database.

Når Lovdata i den opprinnelige begjæringen krevde at forføyningen skulle gjelde «alle rettsavgjørelser på rettspraksis.no som har sitt opphav fra Lovdatas databaser», gjaldt det derfor (med unntak for de 34 filene med underrettsavgjørelser) *nettopp det samme som byfogdembetet ga Lovdata medhold i i sin kjennelse av 21. september*. Byfogdembetets kjennelse, som fremdeles gjelder, etter at den på dette punktet ble opprettholdt av lagmannsretten, dreide seg nettopp om filene med høyesterettsavgjørelser tatt fra Lovdatas database på DVD'en fra 2005 og høyesterettsavgjørelser tatt fra Lovdatas online-database.

Det var derfor helt korrekt av byfogdembetet å legge til grunn at Lovdata hadde vunnet saken fullt ut, når den sammenholdt hva begjæringen gikk ut på med hva som ble resultatet i kjennelsen av 21. september 2018.

Denne siden kan ikke forklare hvordan lagmannsretten har tenkt akkurat på dette punktet i sin kjennelse, men det er som påvist vitteleg feil – basert på hva som ubestridt er lagt til grunn for øvrig i begge instansers kjennelser – at Lovdata fikk medhold i noe mindre enn hva som ble krevd i den opprinnelige begjæringen.

At RP etter at forføyningen forelå – og mens den ennå gjelder – har byttet ut det opprinnelige innholdet (fra 2005-DVD'en og fra online-databasen) med innhold fra den ikke lenger vernede databasen på en CD fra 2002, er selvsagt irrelevant i denne sammenheng. Saken gjelder jo det innholdet som lå på RPs nettside da begjæringen ble inngitt, og som de gjennom hele dette søksmålet anfører at de har rett til å publisere igjen, dersom forføyningen oppheves.

Det som er sagt ovenfor viser også at Lovdata har vunnet saken fullt ut hele veien hittil, og derfor bør Lovdata, i samsvar med hovedregelen i tvisteloven tilkjennes sakskostnader både for byfogdembetet, lagmannsretten og Høyesterett.

Som det også fremgår av byfogdembetets avgjørelse tilbød Lovdata dessuten RP et forlik allerede i juli 2018 (se Faktisk Utdrag til byfogdembetet side 382), mer enn én måned før de muntlige forhandlingene i byfogdembete, som i substans gikk ut på det samme som ble resultatet i byfogdembetets kjennelse av 21. september 2018 – bortsett fra at forlikstilbudet var mer gunstig for RP i den forstand at det forutsatte at hver part bar sine egne sakskostnader. Dette tilbudet av slo RP.

4 Sakskostnadsoppgave

For nødvendig arbeid i forbindelse med inngivelse av anketilsvaret, har det påløpt kostnader i form av salær på kr 60 000 eks mva. Dette kreves dekket av de ankende parter.

5 Påstand

Det nedlegges slik påstand

I hovedanken:

Anken forkastes

I den avledede anken:

Fredrik Ljone og Håkon Wium Lie dømmes solidarisk til å betale sakskostnader for byfogdembetet til Stiftelsen Lovdata med kroner 370 000.

I alle tilfeller:

Fredrik Ljone og Håkom Wium Lie tilpliktes solidarisk å betale stiftelsen Lovdatas sakskostnader for Høyesterett.

* * *

Prosesskrivet er levert i Aktørportalen

Oslo, 30. januar 2019
Advokatfirmaet Lund & Co DA

Jon Wessel-Aas
advokat (H)

